

Οἱ Ἅγιοι ποὺ φέρουν τὸ ὄνομα Νικηφόρος

- **Τοῦ Δρ. Χαραλάμπη Μ. Μπούσια**
Μεγάλου Ὑμνογράφου τῆς τῶν Ἀλεξανδρέων Ἐκκλησίας

Οἱ Ἅγιοι, ποὺ φέρουν τὸ ὄνομα τῆς νίκης, οἱ Ἅγιοι Νικηφόροι, διακοσμοῦν τὸ Ὁρθόδοξο Ἀγιολόγιο, συγχαίρουν μὲ τοὺς Ἀγγέλους τοῦ Θεοῦ στὴν οὐράνια Βασιλεία Του καὶ πρεσβεύουν στὸν νικητὴ τῆς ζωῆς καὶ τοῦ θανάτου, τὸν εὐσπλαγχνό Χριστό μας, γιὰ ὅλους ἐμᾶς, ποὺ τιμάμε τὴν ἐόρτια μνήμη τους. Μιὰ ἐπισταμένη ἀγιολογικὴ ἔρευνα μᾶς φέρνει μπροστὰ σὲ δεκατέσσερις Ἅγίους, σὲ δεκατέσσερα διαμάντια τῆς πίστεως καὶ μαργαριτάρια τῆς εὐσεβείας, στοὺς δεκατέσσερις φερώνυμους Ἅγίους Νικηφόρους. Εἶναι δεκατέσσερις Ἅγιοι, Ὅσιοι, Ἱεράρχες καὶ Μάρτυρες, ποὺ ἔζησαν μὲν σὲ διαφορετικὰ χρόνια, ἀλλὰ μὲ τὴν καθαρὴ βιοτὴ τους, μὲ τοὺς τρόπους διαποιμάνσεως τοῦ πιστοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ καὶ μὲ τὰ μαρτυρικὰ τους κατορθώματα εὐαρέστησαν τὸν Θεὸ καὶ τοὺς ἀνθρώπους, τὴ θριαμβεύουσα καὶ τὴ στρατευόμενη Ἐκκλησία. Κάθε ἕνας ἀπὸ

αὐτοὺς μᾶς μεταφέρει κι ἓνα μήνυμα, προτρέποντάς μας νὰ τοὺς μιμηθοῦμε, γιὰ νὰ ἀξιοθοῦμε μαζί τους νὰ ζήσουμε τὴ χαρὰ τοῦ Παραδείσου, τὴν ἄλυπη μακαριότητα.

✚ **Νικηφόρος Μάρτυς**, ποὺ μαρτύρησε μαζί μὲ τὸν Οὐϊκτωρα καὶ τὸν Οὐϊκτωρίνο. Ρίχθηκαν μαζί σὲ ἓνα ὄλμο, δηλαδὴ ἓνα πολὺ μεγάλο γουδί, ὅπου συντρίβησαν τὰ μέλη τῶν σωμάτων τους, αὐτὰ ποὺ ἦσαν μέλη Χριστοῦ. Ἡ μνήμη τους τιμᾶται στὶς 31 Ἰανουαρίου. Στὸ Ἀγιολόγιο τοῦ Εὐστρατιάδου ταυτίζονται οἱ τρεῖς αὐτοὶ Μάρτυρες μὲ τοὺς πέντε Μάρτυρες τῆς πέμπτης Ἀπριλίου, ὅπου μαζί μὲ τὸν Νικηφόρο ἀναφέρονται τὰ ὀνόματα τῶν Μαρτύρων: Διοδώρου, Οὐϊκτωρος, Κλαυδιανοῦ, Οὐϊκτωρίνου, Παππίου καὶ Σεραπίωνος.

✚ **Νικηφόρος ὁ Καλλιμάρτυς**, ποὺ μαρτύρησε μαζί μὲ τὸν Στέφανο.

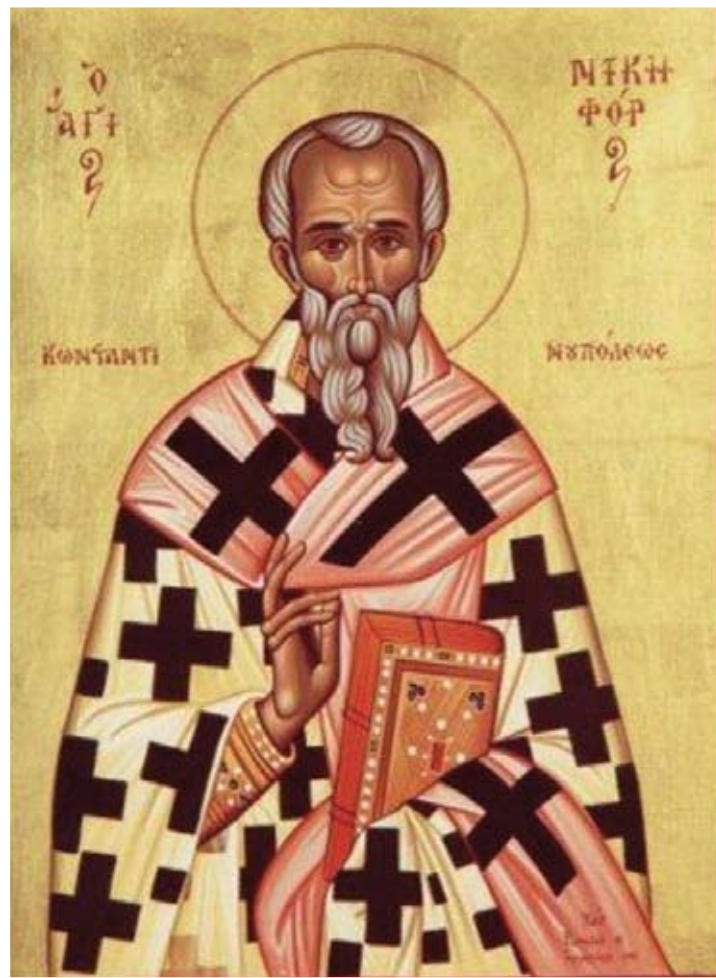
Ἀκολούθησε χωρὶς γογγυσμῶν τὴν ὁδὸ τοῦ μαρτυρίου καί, ὁμολογῶντας τὸ ὄνομα τοῦ Χριστοῦ μὲ παρρησία, ὑπέμεινε ξύσιμο τοῦ σώματός του, γιὰ νὰ λάβει ἀπὸ τὸν δίκαιο ἀγωνοθέτη Χριστὸ τὸ στεφάνι τῆς νόμιμης ἀθλήσεως. Ἡ μνήμη του τιμᾶται στὶς 8 Φεβρουαρίου.

✦ **Νικηφόρος Μάρτυς**, ὁ Ἅγιος τῆς συγγνώμης. Μαρτύρησε στοὺς χρόνους τῆς βασιλείας τοῦ Οὐαλεριανοῦ (251-259) καὶ τοῦ Γαλβίνου (254-268). Αὐτὸς εἶχε φίλο τὸν Πρεσβύτερο τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἀντιοχείας Σαπρίκιο. Κάποτε ὁμως ἡ φιλία τους μεταβλήθηκε σὲ ἄσπονδο μῖσος. Ὁ Νικηφόρος, ἄνθρωπος τῆς ἀγάπης, πολλὰ φορὲς ἔτρεξε νὰ ζητήσει συγγνώμη ἀπὸ τὸν Σαπρίκιο, ποὺ ὁμως ἔμενε ἀδυσώπητος στὶς παρακλίσεις του. Ὅταν κάποτε καταδιώχθηκε γιὰ τὴν πίστη ὁ Σαπρίκιος καὶ τὸν ὀδηγοῦσαν στὸ μαρτύριο, ὁ Νικηφόρος ἔτρεξε πάλι νὰ πάρει τὴν εὐχή του καὶ νὰ τοῦ ζητήσει συγγνώμη, νομίζοντας ὅτι θὰ εἶχε μαλακώσει ἡ καρδιά του λίγο πρὶν τὰ βασανιστήρια. Αὐτὸς ὁμως καὶ τὴν τελευταία στιγμή δὲν ἐννοοῦσε νὰ τὸν συγχωρήσει. Τότε ἦταν ποὺ βρῆκε ἐφαρμογὴ ὁ λόγος τοῦ Ἀποστόλου Παύλου, λέγοντος «Καὶ ἐὰν παραδῶ τὸ σῶμά μου ἵνα καυθίσωμαι ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω, οὐδὲν ὠφελοῦμαι» (Α΄ Κορ. ιγ΄ 3). Ἔτσι ὁ Θεὸς τῆς ἀγάπης δὲν τὸν ἀξίωσε νὰ μαρτυρήσει, ἀφοῦ λιγοψύχησε καὶ ἀρνίθηκε τὴν πίστη. Βλέποντας ὁ Νικηφόρος τὸν Σαπρίκιο νὰ ἀπομακρύνεται ἀπὸ τὸ στάδιο τῆς ἀθλήσεως καὶ μὴ θέλοντας νὰ πᾶει χαμένο τὸ στεφάνι τοῦ μαρτυρίου, μπῆκε ὁ ἴδιος μέσα στὸ σκάμμα καί, ὁμολογῶντας Χριστό, ὑπέμεινε τὸ κόψιμο τῆς κεφαλῆς του. Ἡ μνήμη του τιμᾶται στὶς 9 Φεβρουαρίου.

✦ **Νικηφόρος Μάρτυς**, ποὺ μαρτύρησε μαζί μὲ τὸν Ἀγάπιο καὶ τὸν Χαρί-

σιο. Ἦταν τρεῖς στενὰ συνδεδεμένοι μὲ τὸν σύνδεσμο τῆς ἀγάπης τοῦ Χριστοῦ νέοι, οἱ ὁποῖοι μὲ τὸ ἴδιο φρόνημα ρίχθηκαν στὸ μαρτύριο, γιὰ νὰ λάβουν ἴσους στεφάνους ἀπὸ τὸν Τριαδικὸ Θεὸ μας. Ἡ μνήμη του τιμᾶται τὴν 1η Μαρτίου.

✦ **Νικηφόρος Ἱερομόναχος ὁ Χῖος**. Γεννήθηκε στὰ μέσα τοῦ δεκάτου ὀγδόου αἰῶνος στὰ Καρδάμυλα τῆς Χίου. Νεαρὸς εἰσῆλθε στὴ Νέα Μονὴ ὡς δόκιμος,

ὅπου διέπρεψε γιὰ τὴν εὐφυΐα, τὴ φιλομάθεια, τὴν ὑπακοή καὶ τὴν εὐσέβεια. Γιὰ τὰ προτερήματά του αὐτὰ τὸν ἔστειλαν οἱ πατέρες τῆς Μονῆς στὴ Χώρα τῆς Χίου, γιὰ περισσότερη μόρφωση. Σ' αὐτὴν ἀργότερα παρέμεινε ὡς δάσκαλος ἐπὶ σχολαρχίας τοῦ Ὁσίου Ἀθανασίου τοῦ Παρίου, καὶ

δίδαξε μέχρι τὸ 1802, ὁπότε καὶ ἀνέλαβε τὴν ἡγουμενεία τῆς Νέας Μονῆς. Τότε συνέγραψε τὴν ἱστορία τῆς Μονῆς του, ἀλλὰ οἱ ἀκαταστασίες καὶ οἱ περισπασμοί, πρὸ τοῦ διέκοπταν τὴν ἡσυχαστικὴν τὴν διάθεσιν, τὸν ἀνάγκασαν νὰ τὴν ἐγκαταλείψει καὶ νὰ καταφύγει στὸ μονύδριον τοῦ Ἁγίου Γεωργίου, στὰ Ρευστά, ὅπου μόνον ὁ Ἰωσήφ ἀπὸ τὰ ἄγραφα καὶ ἀργότερα ἦλθε κοντὰ του καὶ ὁ Ἀθανάσιος ὁ Πάριος. Κοιμήθηκε εἰρηνικὰ μετὰ ἀπὸ σύντομην ἀσθένειαν τὸ 1821, τιμῶμενος ὡς Ἅγιος, καὶ ὅσο ζοῦσε, καὶ μετὰ τὴν κοίμησίν του. Ἡ μνήμη του τιμᾶται τὴν 1η Μαΐου.

✦ **Νικηφόρος Ὁσῖος**, Ἡγούμενος Μονῆς Μηδικίου. Ἐζησε στὰ χρόνια τοῦ Πατριάρχου Ταρασίου (784-806) καὶ ἀπὸ τὴν παιδικὴν τὴν ἡλικίαν ἐπόθησε τὸν μοναχικὸν βίον. Βλέποντας τὴν εἰκονομαχίαν νὰ αὐξάνεται, κατέφυγε σὲ κάποιον Μοναστήριον, ὅπου ἔλαβε τὸ ἀγγελικὸν σχῆμα καὶ περνοῦσε τὸν χρόνον του μὲ προσευχὰς καὶ νηστείας. Ὅταν γαλίνευε κάπως ἡ Ἐκκλησία, οἱ μοναχοὶ τῆς Μονῆς τοῦ Μηδικίου, στὴν Τρίγλεια, τὸν ζήτησαν γιὰ Ἡγούμενόν τους. Πάλιν ὁμοίως ὁ εἰκονομάχος Λέων δημιούργησε πολλὰ προβλήματα στὴν Ἐκκλησίαν, καὶ καταδίωκε ὅσους ἔμεναν σταθεροὶ στὰ πάτρια δόγματα. Τότε συνέλαβαν καὶ τὸν Ὁσῖον Νικηφόρον καὶ τὸν ἐκλείσαν στὴ φυλακὴν, ὅπου ἀπὸ τὴν κακουχίαν ἀπέθανε καὶ πῆρε τὸ στεφάνιον τοῦ Ὁμολογητοῦ. Ἡ μνήμη του τιμᾶται στίς 4 Μαΐου.

✦ **Νικηφόρος Ὁσῖος, ὁ Ἀθωνίτης**. Ἐζησε τὴν ἡσυχαστικὴν ζωὴν στίς ἐρημικώτερες τοποθεσίας τοῦ Ἁγίου Ὄρους γύρω στὰ 1300. Καθηγητὴς καὶ μυσταγωγὸς τοῦ Ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Παλαμᾶ, ἔγινε κατοικητήριον τῆς θείας χάριτος καὶ ἐνώθη μετὰ τὸ ὑπερκόσμιον καὶ ὑπέρφωτον θεῖον φῶς. Στὸ πόνημά του «Περὶ νήψεως καὶ φυλακῆς καρδίας» αὐξάνει τὴν ἐπιθυμίαν τῶν πιστῶν γιὰ ἐπιθυμίαν τῶν οὐρανίων βραβείων. Κοιμήθηκε εἰρηνικὰ, καὶ ἡ μνήμη του τιμᾶται στίς 4 Μαΐου.

✦ **Νικηφόρος Ὁσῖος**, Πρεσβύτερος τῆς Μονῆς τῆς Ἐφάψεως. Αὐτὸς μετὰ τὴν διαρκῆ ἄσκησίν του καὶ τὴν νυχθήμερον γονυκλισίαν τὴν πάτησε τὰ ἔνεδρα τοῦ διαβόλου καὶ συνέτριψε τὴν φάλαγγα τῶν δαιμόνων. Βρίσκοντας τὴν πράξιν γιὰ ἐπίβασιν τῆς θεωρίας, ἔλαβε στεφάνους αἰδίου μακαριότητος. Ἡ μνήμη του τιμᾶται στίς 13 Μαΐου.

✦ **Νικηφόρος Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως**, ὁ Ὁμολογητὴς. Ὁ θεοφόρος αὐτὸς Ἱεράρχης γεννήθηκε στὴν Κωνσταντινούπολιν τὸ 758 ἀπὸ γονεῖς εὐσεβεῖς καὶ ἐπιφανεῖς, τὸν βασιλικὸν γραμματέα καὶ νοτάριον Θεόδωρον καὶ τὴν Εἰρήνην. Αὐτὸν τὸν Θεόδωρον ὁ εἰκονομάχος Κωνσταντῖνος Ε΄ ὁ Κοπρώνυμος (741-775) ἐξώρισε στὰ Μύλασα τῆς Καρίας, γιὰ τὴν προσκύνησιν τῶν ἁγίων εἰκόνων καὶ κατόπιν στὴ Νίκαιαν, ὅπου μετὰ ἀπὸ ἕξι χρόνια πέθανε.

Ὁ Νικηφόρος, ἀφοῦ ἐκπαιδεύθηκε καὶ ἀνατράφηκε καλύτερα, ἔγινε καὶ αὐτὸς βασιλικὸς γραμματέας, ἀλλὰ ἡ κλίση του στὸν μοναχικὸν βίον τὸν ἔκανε νὰ ἀποσυρθεῖ σὲ ἕνα λόφον ἀπέναντι ἀπὸ τὸν Ἰσθμικὸν Βόσπορον καὶ νὰ καρεῖ μοναχὸς. Ἐκεῖ ὁ Νικηφόρος ἀνέβαινε τὴν κλίμακα τῶν ἀρετῶν μετὰ συνεχῆ ἄσκησιν καὶ προσευχὴν. Ἡ καλὴ του φήμη τὸν ἔφερε πάλιν στὴν Κωνσταντινούπολιν, ὅπου ἀνέλαβε τὴν διεύθυνσιν κάποιου πτωχοκομείου καὶ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Πατριάρχου Ταρασίου μετὰ ψῆφον κλήρου καὶ λαοῦ ἀνεδείχθη Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως, στοὺς χρόνους βασιλείας Νικηφόρου Α΄ τοῦ Λογοθέτου (803-811). Ἡ Πατριαρχία τοῦ Νικηφόρου ἦταν ὁμαλὴ, τόσο στὰ χρόνια τῆς βασιλείας τοῦ Νικηφόρου, ὅσο καὶ στὰ χρόνια τῶν διαδόχων του Σταυρακίου (811) καὶ Μιχαὴλ Α΄ τοῦ Ραγκαβῆ (811-813). Ὅταν, ὁμοίως, στὸν θρόνον ἀνῆλθε ὁ Λέων ὁ Ἀρμένιος (813-820) καὶ ὁ ἀγῶνας κατὰ τῶν ἁγίων εἰκόνων ἄρχισε μετὰ μεγαλύτερον ἔντασιν, ὁ Νικηφόρος βρέθηκε νὰ εἶναι ἀντίπαλός του καὶ ἐπιτιμητὴς τῆς ἀσεβείας καὶ ἀυθαδείας του.

Ἐκδιώχθηκε, λοιπόν, ἀπὸ τὸν θρόνον του

καὶ ἐξορίσθηκε πρῶτα στὴ Χρυσούπολη καὶ κατόπιν στὴν παρὰ τὸν Ἀκρίταν, ἴσως Ἀρετζούν, Μονὴ τοῦ μεγαλομάρτυρος Θεοδώρου, ποὺ ὁ ἴδιος ἔκτισε. Ἐκεῖ τὸν ἐπισκεπτόταν καὶ ὁ ἐξόριστος στὸν Ἀκρίτα Θεόδωρος ὁ Στουδίτης, ποὺ καὶ τὸν βίον ἐπεράτωσε ἐκεῖ. Στὴ Μονὴ αὐτή, ἀφοῦ ταλαιπωρήθηκε πολλὰ χρόνια, πέθανε σὲ ἡλικία ἐβδομήντα περιήπου ἐτῶν.

Στὴ Μονὴ τοῦ Κύκκου ὑπάρχει περικαλλὴς Ναὸς τοῦ ἁγίου Νικηφόρου, στὸ κοιμητήριό της, ποὺ ἔκτισε τελευταίως ὁ φίλεργος Καθηγούμενος καὶ φερώνυμος τοῦ ἁγίου, Ἐπίσκοπος Νικηφόρος. Ἡ μνήμη του τιμᾶται στὶς 2 Ἰουνίου.

✦ **Νικηφόρος ὁ Μάρτυς**, ποὺ μαρτύρησε μαζί με τοὺς συνάθλους του, Ζεβινᾶ, Γερμανὸ καὶ Ἀντωνῖνο στὸν ἐπὶ Μαξιμιανοῦ διωγμὸ (286-305). Ὁ Νικηφόρος βρισκόταν στὴν ἀκμὴ τῆς νεότητός του καὶ ἔδωσε ὅλη του τὴν ἰκμάδα στὸν Χριστό, τὸν ὁποῖο ὑπεραγαποῦσε καὶ γιὰ χάρι Του ἦταν πρόθυμος νὰ ὑπομείνει κάθε εἶδους βασανιστήρια. Ὑπέμεινε ἀποτομὴ τῆς κεφαλῆς του. Ἡ μνήμη του τιμᾶται στὶς 20 Ὀκτωβρίου. Ἡ ἴδια τετράδα συνεορτάζεται στὶς 12 Νοεμβρίου μαζί με τὴν παρθένο Μαραθῶ.

✦ **Νικηφόρος ὁ Ὁσιος**, ὁ ἰσάγγελος ἄνθρωπος, ποὺ ἐγκατέλειπε τὸν κόσμον καὶ κάθε κοσμικὴ μέριμνα καὶ φροντίδα γιὰ τὴν ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ. Ἀξιώθηκε νὰ κτίσει τὸ Μοναστήρι στὸ Χαρσιανό, τὸ ὁποῖο ἀνέδειξε ἐργαστήριον προσευχῆς καὶ ἐντευκτήριον ἀρετῆς. Σ' αὐτὸ καὶ εἰρηνικὰ τελείωσε τὴν πρόσκαιρη ζωὴ του. Ἡ μνήμη του τιμᾶται στὶς 23 Ὀκτωβρίου.

✦ **Νικηφόρος Μάρτυς**, ὁ Πρεσβύτερος. Συμμαρτύρησε μετὰ τοὺς Ἐπισκόπους Τιμόθεο καὶ Θεόδωρο, τοὺς Πρεσβυτέρους Πέτρο, Ἰωάννη, Σέργιο καὶ Θεόδωρο, τοὺς Διακόνους Βασίλειο καὶ Θωμᾶ καὶ τοὺς Μοναχοὺς Ἰερόθεο, Δανιήλ, Χαρίτωνα, Σωκράτη, Κομάσιο καὶ Εὐσέβιο, καθὼς καὶ τὸν Ἀθλητὴ Ἐτοιμάσιο, στὴν Τιβεριού-

πολη (Σπρώμνιτσα), οἱ ὁποῖοι θεωροῦνται πολιοῦχοι Ἅγιοι τῆς πόλεως τοῦ Κιλκίς. Ἡ μνήμη του τιμᾶται στὶς 28 Νοεμβρίου.

✦ **Νικηφόρος Φωκᾶς**, ὁ Αὐτοκράτωρ τοῦ Βυζαντίου. Ἡ μνήμη του συναντᾶται μόνο στὴ Μονὴ τῆς Μεγίστης Λαύρας τοῦ Ἁθῶνος, ὅπου ὑπάρχει καὶ Ἀκολουθία του σὲ κώδικα με διπλὸ Κανόνα, καὶ τιμᾶται στὶς 11 Δεκεμβρίου.

Ἐπίμετρο.

Ἐξέχουσα σύγχρονη ὀσιακὴ προσωπικότητα.

✦ **Νεοφανὴς Ὁσιος Νικηφόρος** ὁ Λεπρός, ὁ ἐπονομαζόμενος Τζανακάκης. Ἦταν κρητικῆς καταγωγῆς, καὶ ἔζησε τὸν περασμένο αἰῶνα. Ὁ Θεὸς ἐπέτρεψε στὴν ἐφηβικὴ του ἡλικία νὰ ἀρρωστήσει ἀπὸ τὴν τότε ἀνίατη ἀσθένεια τῆς λέπρας. Στὸ λεπροκομεῖο τῆς Χίου, ὅπου κατέφυγε, συνάντησε τὸν Ἅγιο ἱερέα Ἀνθιμο τὸν Βαγιᾶνο, ἀπὸ τὸν ὁποῖο ἐκάρη μοναχός, καὶ διακονοῦσε μετὰ προθυμία ὅλους τοὺς ἄλλους λεπρούς. Ταυτόχρονα ἐψάλλε στὸν Ναὸ τοῦ Ἁγίου Λαζάρου τοῦ λεπροκομεῖου, καὶ ἀσκούσε τὸ ἐργόχειρο τοῦ ἀνθοκόμου.

Μετὰ τὴν κατάργηση τοῦ λεπροκομεῖου τῆς Χίου ὁ Νικηφόρος ἦρθε στὴν Ἀθῆνα καὶ παρέμεινε ἑπτὰ χρόνια κλεισμένος σ' ἓνα κελλί τοῦ Νοσοκομεῖου Λοιμωδῶν Νόσων, ἀδιαλείπτως προσευχόμενος. Τὰ χρόνια αὐτὰ ἔχασε τὸ φῶς τῶν ὀφθαλμῶν του καὶ παρέλυσε, ἀλλὰ ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ ἄνοιξε τὰ μάτια τῆς ψυχῆς του νὰ βλέπει τὸν ἀθέατο σ' ἐμᾶς κόσμον. Στὸ κρεβάτι τοῦ πόνου τὸν διακονοῦσε ὁ ἄλλος Ὁσιος τῆς ἐποχῆς μας, ὁ ἐπίσης θαυμαστὸς Γέροντας Εὐμένιος, ὁ ὁποῖος μετὰ τὴν ὀσιακὴν τοῦ Νικηφόρου κοίμηση ἀνακόμισε τὰ χαριτόβρυτα λείψανά του, τὰ ὁποῖα εὐωδιάζουν. Ὁ Θεὸς τοῦ ἔδωσε θαυματουργικὸ χάρισμα, γιὰ τὸ ὑπέμεινε ἀγόγγυστα τὴν ἀσθένειά του, καὶ πάντα παρηγοροῦσε ὅσους ὑπέφεραν ἀπὸ ἀνίατες ἀσθένειες. Ἡ μνήμη του τιμᾶται στὶς 4 Ἰανουαρίου. ■